

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 marca 2023 r.
sprawy **W. S.**
w przedmiocie zasądzenia odszkodowania
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 29 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 33/22
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XVIII Ko 22/21

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć wnioskodawcę W.S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XVIII Ko 22/21, zasądzone na rzecz W.S. od Skarbu Państwa – Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie kwotę 66.666 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem 1/3 odszkodowania za szkodę wynikającą z pozbawienia wolności E. S. w okresie od 24 października 1950 r. do 3 kwietnia 1951 r.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 33/22, zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że wniosek W. S. oddalono.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, który zaskarżył ww. orzeczenie w całości na jego korzyść, zarzucając:

„1. rażąco obrazę prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez naruszenie:

a) art. 7 k.p.k. w związku z art. 433 k.p.k. i art. 322 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, polegające na dokonaniu przez Sąd odwoławczy nieprawidłowej kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu I instancji, i w konsekwencji uznanie za nieudowodnione przez wnioskodawcę iż:

- doszło do rozkradzenia majątku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego położonego w D. przez miejscową ludność podczas pobytu E. S. w izolacji związanej z zastosowaniem wobec niego tymczasowego aresztowania w okresie od 24.10.1950r. do 03.04.1951r.,

- prawidłowego oszacowania wartości składników wchodzących w skład gospodarstwa rolnego a tym samym wysokości poniesionej szkody (należnego wnioskodawcy odszkodowania) podczas gdy, w sprawie zostało złożone przez wnioskodawcę zestawienie przedmiotów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego oraz dopuszczona i wydana opinia biegłego sądowego ds. rolnictwa, który oszacował wartość znajdujących się w nim ruchomości na podstawie przyjętej przez niego metodologii i techniki, które to dowody nie były kwestionowane przez strony na etapie postępowania,

b) art. 7 k.p.k. w związku z art. 322 k.p.c. w zw. z art. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997r., poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że szkoda wynikająca z pozbawienia wolności E. S. w okresie od 24.10.1950r. do 03.04.1951r. nie została jednoznacznie wskazana i udowodniona, podczas gdy ustalenie jej rodzaju i wysokości w realiach przedmiotowej sprawy tj. ponad 70 lat od jej powstania oraz w wyniku li tylko działań i zachowań organów Państwa totalitarnego, winna być oceniana przy zastosowaniu reguł przewidzianych przez te przepisy,

2. rażąco obrazę prawa materialnego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego

1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099) w zw. z art. 322 k.p.c. polegające na ich niezastosowaniu co w konsekwencji skutkowało zmianą rozstrzygnięcia w pkt. 1 orzeczenia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 07.12.2021r za sygn. Akt: XVIII Ko 22/21 i oddaleniem przez Sąd odwoławczy wniosku o odszkodowanie W. S. poprzez błędne uznanie przez Sąd II instancji, że całokształt okoliczności sprawy nie przemawia za przyjęciem, iż zostały spełnione przesłanki uznania roszczenia wnioskodawcy o odszkodowanie.”

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Regionalnej w Łodzi wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, o czym przesądził zakres podniesionych w niej zarzutów.

Przypomnieć należy, że kasacja nie stanowi trzeciej instancji rozpoznawania spraw karnych, lecz jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, a zarazem i środkiem kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych. To sprawia, że postępowanie kasacyjne prowadzi tylko do oceny kasacji w aspekcie rażącego naruszenia przepisów prawa przez sąd odwoławczy, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, nie zaś do merytorycznego rozpoznania sprawy, w której kasacja została wniesiona (zob. postanowienie SN z 25 lutego 2014 r., IV KK6/14). Postępowanie kasacyjne nie jest z pewnością postępowaniem, które ponawiać ma kontrolę odwoławczą, a tego w istocie oczekuje autor przedmiotowej kasacji.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów złożonej kasacji, zauważenia wymaga, że obrońca poprzez zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. w związku z art. 433 k.p.k. i art. 322 k.p.c. kwestionuje w istocie ustalenia faktyczne w sprawie. Sąd Apelacyjny, zmieniając rozstrzygnięcie Sądu I instancji, rozważył przedmiotową

sprawę dwutorowo. Przyjął, że w świetle zgromadzonych dowodów brak podstaw do ustalenia, iż doszło do rozkradzenia majątku wchodzącego w skład gospodarstwa wolnego w D. w warunkach wskazanych we wniosku, zaś gdyby nawet hipotetycznie ustalenie takie okazało się możliwe to odpowiedzialność za stan gospodarstwa ponosić winna osoba, której ojciec wnioskodawcy na czas swojej izolacji penitencjarnej powierzył prowadzenie gospodarstwa, tj. jego kuzyn E. K., późniejszy ojciec chrzestny wnioskodawcy. Sąd odwoławczy skrupulatnie uzasadnił dlaczego uznał za nieudowodnioną okoliczność powstania szkody materialnej jako skutku tymczasowego aresztowania, związaną z rozkradzeniem majątku ruchomego gospodarstwa rolnego, wskazując na nieścisłości w zeznaniach wnioskodawcy i świadka (siostry wnioskodawcy), brak innych dowodów wskazujących na taką okoliczność, a także dobre relacje już w okresie po aresztowaniu ojca wnioskodawcy z E. K., który m.in. był obecny podczas rewizji gospodarstwa, udzielił pełnomocnictwa do sprawy karnej ojca i babki wnioskodawcy oraz został w niedługim czasie po okresie wskazanym we wniosku ojcem chrzestnym wnioskodawcy. Sąd odwoławczy, oceniając dokonaną przez biegłego sądowego wycenę poszczególnych składników majątku, umotywował swój pogląd w odniesieniu do depozycji wnioskodawcy i jego siostry. Sąd miał też przy tym na uwadze przebieg postępowań, w których dwie siostry wnioskodawcy dochodziły zadośćuczynienia i odszkodowania z ustawy lutowej z tytułu pobytu brata w izolacji. Wreszcie, już na marginesie swoich rozważań, niezależnie od powyższych ustaleń, pochylił się nad kwestią praw własności gospodarstwa rolnego, ustalając, że w chwili zdarzenia ojciec wnioskodawcy nie był wyłącznym właścicielem gospodarstwa rolnego (udział wynosił $\frac{3}{8}$), zaś udział wnioskodawcy wynosi jedynie ułamkową część całości ($\frac{3}{64}$). Obrońca nie wykazał logicznych błędów i nieprawidłowości po stronie Sądu odwoławczego w ramach oceny dowodów, przedstawiając jedynie jej odmienną, własną wersję.

Kolejny z zarzutów kasacji dotyczący naruszenia art. 7 k.p.k. w związku z art. 322 k.p.c. w zw. z art. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997r., poprzez ich niezastosowanie, należało także uznać za oczywiście bezzasadny. Sąd Apelacyjny uznając, że nie doszło w ogóle do powstania szkody, nie mógł zastosować art. 322 k.p.c., który odnosi się tylko do szacowania wysokości odszkodowania. Oczywiście

jest, że ustalenie rodzaju i wysokości szkody jest utrudnione po upływie ponad 70 lat, jednak bez wykazania zaistnienia straty i jej związku z wykonaniem orzeczenia za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego zasądzenie odszkodowania byłoby bezpodstawne.

Sformułowanie ostatniego zarzutu kasacji w zakresie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099) w zw. z art. 322 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, uznać należało za bezprzedmiotowe. Kwestionowanie ustaleń faktycznych w sprawie karnej wyklucza bowiem sens podnoszenia obrazy prawa materialnego w obrębie tego samego roszczenia. Skoro Sąd Apelacyjny ustalił, że wnioskodawca nie wykazał swojego żądania procesowego, a zarzuty jego pełnomocnika ze sfery oceny dowodów mające skutkować błędnymi ustaleniami faktycznymi okazały się bezskuteczne, to zasadność podjęcia decyzji o oddaleniu wniosku W. S. jest oczywista.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 § 1 k.p.k. bezzwzględnych przyczyn odwoławczych ani innej rażącej obrazy prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji pełnomocnika wnioskodawcy W. S. , jako oczywiście bezzasadnej.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia wnioskodawcy od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył go tymi kosztami.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

ał

